

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

3 An possidens mala fide teneatis rem integram restituere, cum dubius es
ad quem pertineat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

dente est presumptio, vt definitur expresse *cap. si virgo. 34. q. 1. ibi. in iure praesertim tandem unusquisque possessor bona fidei dicitur, quando possidere se ignorat alioquin.* & tradit multis telatibus Couart. ad reg. possessor. 2. p. 5. n. 3. & seq. Ioan. Med. Cod. de restitut. 9. 17. Lessius lib. 2. de iust. c. 6. dub. 3. Quocirca dum de veritate non constat, semper possidenti fauendum est, neque obligandum aliquid restituere, iuxta l. si qui d. finauit. ff. de rei vindic. c. 5. retinenda. Insit. de interd. l. 1. & cononat lex 27. ii. 2. part. 3.

7 Apposui notaret in conclusione, facto examine ad inuestigandum verum dominum, te posse rem, de qua dubitas, retinere, si ille non comparet. Requiritur enim suborta dubitatione diligentiam facere ad inuestigandam veritatem. Haec namque inuestigatio necessaria est, vt vnique quod suum est reddatur. Ita Doctores num. 4. in princ. relati. Illa autem inuestigatio durante, non potes vt te, quae visu consumitur, alioqui frustra dominus quaeretur. Poteris tamen vt illa, quae visu non consumitur, si enim esset equus, vel mancipium, potes illo vt dum adhibes diligentiam animo soluendi domino pretium illius vfus, deductis alimentorum expensis. sic Thom. Sanch. lib. 2. de marim. disp. 41. quae 2. concl. 3. num. 21. Salas disp. vnic. sect. 23. c. 218. Villalobos tom 1. sum. tract. 2. diff. 20. num. 4.

8 Si omnes inuestigare dominum, quando ipse possit comparere, & ea de causa postea non comparet, communis sententia tenet te ea de causa possessorem male fidei contitui. Quia ex aliqua omissione contra iustitiam sequitur dominum non comparere. Teneris ergo tanquam possessor male fidei rem & fructus pro qualitate dubi restituere. Ita Mol. tom. 1. de iust. r. 2. disp. 6. concl. 1. Th. Sanch. disp. 49. n. 13. Villalob. n. 2. Salas n. 317.

9 Probabile est, si dominus non comparet, te non esse obligatum ad aliquam restitutionem. Nam esto peccaueris contra iustitiam in omittenda inuestigatione veri domini, cum comparere probabiliter poterat, at non obinde te male fidei possessorem constituit. Quia nunquam certus fuisti rem alienam possidere: quod videbatur necessarium ad amittendam possessionem antea acquisitam: & ita docet Rebell. de oblig. iust. c. esto tutius, & probabilis reperit oppositum 1. part. lib. 2. q. 5. de rest. n. 22. §. sed quid.

10 At quid dicendum, si praesumpta debita diligentia & dubius sis, propendeas tamen magis rem illam esse alienam, teneris ne restituere, vel diuidere?

Affirmant plures te teneri diuidere, si diuisibilis est, sin minus recompenationem facere tantundem in aestimatione praebendo, sic tenet Salon. 2. 2. q. 62. art. 6. controu. 4. concl. 4. Bannes ibi in praesamb. ad q. 108. 62. dub. vltim. concl. 2. & quae 40. art. 1. dub. 5. concl. 4. Valent. 2. 2. disp. 3. qu. 16. p. 2. col. 5. v. r. s. i. autem Thom. Sanch. lib. 2. de marim. disp. 4. concl. 2. num. 19. Aegid. de Coninch. disp. 34. de sacram. marim. dub. 10. num. 93. Quia tunc non est par causa tua, & aliena, vt possessio tibi suffragetur: imò illa maior propensio videtur aequiualere possessioni.

11 Nihilominus probabilius existimo te non teneri diuidere rem legitime possessam, etiam si magis propendeas alienam esse, & etiam si id probabiliter iudices, modo certus moraliter non sis, alienam esse. Possessio enim praeponderat omnibus rationibus non conuenientibus: & ita docet Valquez disp. 66. c. 7. n. 42. Salas sect. 23. n. 231. Thom. Sanch. mutans sententiam lib. 1. in Decal. c. 19. n. 9. Qui bene aduertit te debere teneri probabiliter iudicare esse tuam, vt possis retinere; aliàs retinens operaretis contra conscientiam.

12 Non solum possessio legitima est titulus sufficiens, vt dubitans, sine res tua, vel aliena, eam possis retinere, sed etiam vt eam possis alienare. Quia inutilis tibi esset possessio, si re possessa vti non liceret, imò potius esset onerosa, si illam intactam seruare deberes. Ita Valq. n. 18. Salas n. 227. Thom. Sanch. de marim. lib. 2. disp. 41. q. 2. concl. 4. n. 22. Couart. reg. peccatum 3. part. in princ. n. 4. Ioan. Sanch. disp. 43. n. 12. Perez, & Villalobos ju. r. d.

13 Aduertunt tamen Couart. vtrique Sanchez, Salas, & alij, si vendas rem, sic sub dubio possidens, te debere monere emptorem de dubio, quod habes, quando probabilis spes est dominum comparitum. Quia vendis rem vitiosam, expostamque periculo, vt comparente vero domino ab emptore extrahatur. Hoc enim vitio, & periculo detecto vel emptor non emeret, vel emeret viliori pretio. Quod si spes moralis non est, vt certo vetus dominus compareat, non teneris monere de dubio, quia tunc emptor morali periculo non exponitur, sic vtrique Sanch. 2. 2. quae 62. art. 6. dub. 5. Fach. l. b. i. contr. c. 64. in paruis fol. 118.

14 Obseruandum denique est supradictam doctrinam non procedere in debitis certo contractis, & solutione dubia: si tunc certo tibi constat debitum contractis, dubius tamen es, an solueris, teneris soluere; quia possidet alius actionem debiti contra te, quia idem in dubio priuate non potes. Dubia enim exceptio non potest exequiari excipientem, ex l. T. in rextores, ff. de legat. 1. & ex his, quae notat Bald. non solum, §. sed ut probari,

ff. de noui operis nunciat. Deinde quia iustitia petit aequalitatem, & debito certo non est aequalis dubia solutio. Ita Valq. disp. 66. c. 6. fine, n. 43. Salas n. 231. fine Thom. Sanch. lib. 1. in Decal. c. 19. n. 12. Suar. tom. 2. de relig. lib. 2. de iuram. c. 33. n. 7. Ioan. Sanch. alius telatis disp. 42. n. 9.

PUNCTVM III.

An possidens mala fide tenearis rem integram restituere, cum dubius es ad quem pertineat.

- 1 Si a possessore bona fidei rem furto accepisti, & dubitas, an eius sis, teneris integram ei reddere.
- 2 Si titulo emptionis, vel donationis rem sub dubio furtiuam possederis, & facta diligentia dubium persistit, teneris diuidere inter eos, de quibus dubitas.
- 3 Limitandum est nisi a possessore bona fidei acceperis.
- 4 Emens rem furtiuam, vt domino reddas, non peccas.
- 5 Emptor bona fidei dicitur, cum nulla ratio conuincens se tibi offerre rem emptam esse furtiuam.

1 **E**X dictis superiori puncto constat, si a possessore bona fidei rem furto accepisti, & dubitas an sic eius, teneri te ei integre reddere. Quia iniuste illum spoliasti, neque habes titulum, ratione cuius possis rem, aut partem illius retinere. & ita tradit Nauar. 17. num. 217. Cordub. in sum. quae 111. n. 2. concl. 3. Molin. 107. 1. de iust. tract. 2. disp. 25. §. v. r. m. Nauar. de rest. lib. 3. ap. 1. dub. 8. n. 30. Salas tract. 8. disp. vn. sect. 23. n. 234. Thom. Sanch. alius referens l. b. 2. de mar. disp. 41. concl. 6. n. 16. Villalobos tom. 1. sum. tract. 1. d. ff. de i. n. 6. Ioan. Sanch. disp. 43. num. 13.

2 Verum si dubitas, an res sit furtiua, & titulo emptionis, vel donationis possediti, teneris facta diligentia, & dubio persistente rem diuidere inter te & eos de quibus dubitas. Quia tunc pro nullo stat presumptio, ac proinde omnes aequale ius habent. Pretium autem te datum in causa esse non potest, quominus debeas alius, qui non acceperunt, & de quibus dubitas, an eorum sit restituisse. Sicut si comparet verus dominus, teneris illi integram restituere, etiam si pretium dedidisses, quia mala fide illud dedidisti. sic Salas illa disp. vn. sect. 23. n. 231. Th. Sanch. concl. 5. n. 24. Villalobos n. 5. Molin. illa disp. 35. §. verum, & disp. 16. fine.

3 Limita supradictam doctrinam, nisi a possessore bona fidei acceperis; tunc enim est dubius acceperis, at non comparente domino post factam diligentiam, poteris retinere rem, & illa vt qui succedis loco possidentis, a quo accepisti titulo emptionis, vel donationis. Quia ratione emens mancipia ab asportantibus, est dubius emens, an fuerint furtiua; at facta diligentia pro inuestigando verum dominum, si spes moralis sit, fore vt comparet, est qui illud vendit, & cuius loco tu succedisti. Quia tunc non est possessio pro libertate mancipij, sed pro possessore bona fidei, qui illud vendit, & cuius loco tu succedisti. sic Molin. disp. 36. concl. 1. & 3. ex quo desumpserunt Sanchez illa disp. 41. de marim. num. 28. Ioan. Sanchez disp. 43. num. 14. Salas n. 236.

4 Sed inquires primò an emens rem furtiuam, vt verum dominum iniquitas, & eam illi tradas pecces.

Responde te non peccare, imò gratum domino fore, qui nunquam alia via rem esset habiturus. sic Couar. v. g. peccatum; 3. part. initio. n. 4. Bannes 2. 2. q. 62. art. 6. dub. 5. concl. 1. Salon. ibid. contr. 4. concl. 2. Th. Sanch. lib. 2. de mar. disp. 41. n. 29. Salas 2. 2. tract. 8. disp. vn. sect. 23. n. 237. Villalobos diff. 20. n. 8. Quod si dominus non compareat, teneris rem in pios vfus conuertere, deducto pretio. Quod similiter deducere potes domino comparente, cum viliter eius negotium gesseris, ac proinde non est æquum te in amissione pretij condemnare. sic Salon. Bannes. Sanch. & Villalob. supra.

5 Inquires secundo, quid requiratur, vt emptor bona fidei dicitur, sufficiente ignorare rem esse furtiuam, & credere non omnia ab aliquo vendita furtiua esse, esto rumor, seu vehemens suspitio sic illum multa furtiua vendere? Negat Molin. illa disp. 35. in fine. concl. 2. & concl. 4. in princ. Mercado lib. de contr. c. 20. fol. 104. Th. Sanch. disp. 41. n. 27. Salas n. 235. Villalobos diff. 20. n. 7. Mouentur, quia periculo te exponis rem alienam retinendi, ac proinde bona fidei possessor dici non potes. Hoc tamen intelligerem quando rationes efficaces, vt moraliter conuincendo adesset venditorum rem furtiuam, non quando dubiæ sunt, & probabiles: tunc enim deponere debes dubium, & intelligere, alium tibi vendere, quia nemo praesumitur malus, nisi probetur, neque in dubiis de iustum commississe, ex reg. iuris, & ex l. merito, ff. pro socio.

* * *